

Nehemýa

Giriş

Nehemýa Pars patyşasy Artakserksiniň in ýakyn emeldarlarynyň biri bolup, Suza galasynda ýaşaýardy. Günleriň birinde ol Iýerusalim şäherindäki ýagdaýlary bilmek üçin, şol şähre iberilýär. Nehemýa Iýerusalimiň weýran edilen diwarlaryny görende kalby gamlanýar. Ol halka baştutanlyk edip,

Iýerusalimiň diwarlaryny dikeldýär. Şäheriň diwarlary dikeldilip, halk galada ornaşandan soň, Ezra mürze oňa dabaraly ýagdaýda Hudaýyň Kanunyny okap berýär. Halk özüniň günälerini boýun alyp, toba edýär. Kitap Nehemýanyň soňky bitiren işleriniň beýany bilen tamamlanýar.

Mazmuny

Nehemýa Iýerusalime dolanyp gelýär	1:1–2:20
Iýerusalimiň diwarlary dikeldilýär	3:1–7:73
Hudaýyň Kanuny okalýar we ozal baglaşylan äht berkidilýär	8:1–10:39
Nehemýanyň soňky işleri	11:1–13:31

1-nji bap

Nehemýa Iýerusalim hakda aladalanýar

¹Hakalýanyň ogly Nehemýa, ine, şulary gürrüň berdi:

– Pars patyşasy Artakserksiniň patyşalyk etmeginiň ýigriminji ýylynyň Kislew aýynda men Suza galasyndadym. ²Doganlarymyň biri bolan Hanany birnäçe adam bilen Ýahudadan geldi. Men olardan ýesirlikden gutulyp, aman galan ýahudylyk hakda we Iýerusalim hakda soradym. ³Olar maňa: «Ýesirlikden gutulyp, aman galan ýahudylyk uly betbagtçylykda; olar ile masgaradyrlar; Iýerusalimiň diwarlary ýumrulyp, onuň

derwezeleri oda ýandy» diýip gürrüň berdiler.

⁴Men bu zatlary eşidenimde, oturyp agladym we birnäçe günläp ýas tutdum. Agyz bekläp, gökdäki Hudaýdan dileg etdim. ⁵Men şeýle diýdim:

«Eý, Gögün Hudaýy Reb, beýik we haýbatly Hudaý! Sen Özüňi söýüp, tabşyryklaryňy berjaý edýänler bilen ähtiňi hem sadyk söýgiňi saklaýan. ⁶Guluň bolan meniň ysraýyl halkynyň Saňa garşy eden günäsini boýun alyp, gije-gündiz Saňa edýän dilegimi eşideriň ýaly, gulagyň eşitgir, gözün ýiti bolsun. Menem, atalarymam günä etdik. ⁷Biz Seniň guluň Musa beren tabşyryklaryňy, parzlaryňy,

hökümleriňi berjaý etmän, Seniň gar-
şyňa juda erbet iş etdik.

⁸⁻⁹Guluň Musa: „Eger biwepalyk
etseňiz, sizi halklaryň arasynda pyt-
radaryn. Ýöne siz Maňa dolanyp,
tabşyryklarymy ýatda saklap, berjaý
etseňiz, siziň sürgün edilenleriňiz
ýeriň aýagujunda bolsa-da, Men olary
şol ýerden ýygnap, Öz adymyň mesgen
tutmagy üçin saýlan ýerime getirerin“
diýen sözleriňi ýada sal.

¹⁰Olar Seniň beýik güýjüň, gudratyň
bilen halas eden Öz gullaryň we hal-
kyňdyr. ¹¹Ýa Reb, Öz guluňyň dilegine
we Saňa hormat goýýan gullaryňyň
dilegini eşit! Öz guluňyň işini şu gün
Özüň oňuna edip, patyşanyň maňa
rehimi iner ýaly et».

Men şol wagtlar patyşanyň sakysydym.

2-nji bap

Nehemýa Iýerusalime gidýär

¹Bu waka Artakserksiň patyşalygy-
nyň ýigriminji ýylynyň Nisan aýynda
bolupdy. Şerap getirilende, men ony
alyp patyşa uzatdym. Şu wagta çenli
onuň huzurynda meniň gussaly bolan
pursadym ýokdy. ²Onsoň patyşa maňa:
«Syrkaw däl halyňa ne beýle ýüzüň sa-
lyk? Bu ýürek gussasyndan başga hiç zat
däldir» diýdi. Men juda gorkdum. ³Men
patyşa şeýle jogap berdim: «Patyşa uzak
ýaşasyn! Atalarymyň mazarlary ýatan
şäheri haraba öwürülip, derwezeleri oda
ýanypdyr, onsoň nädip meniň ýüzüm
salyk bolmasyn?» ⁴Patyşa menden: «Is-
legiň näme?» diýip sorady. Men Göğüň
Hudaýyndan dileg etdim. ⁵Onsoň men
patyşa şeýle jogap berdim: «Eger pa-
tyşa oňlasa we men siziň nazaryňyzda
hormat gazanan bolsam, onda meni

Ýahuda, ata-babalarymyň mazarlary
ýatan şäheriň diwarlaryny dikeltmä-
ge goýber». ⁶Patyşa (şa aýaly-da onuň
ýanynda otyrdy) menden näçe wagtlyk
gitjekdigimi we haçan dolanyp geljekdi-
gimi sorady. Men patyşa belli bir möhleti
aýdanymdan soň, ol meni goýbermäge
razy boldy. ⁷Soňra men patyşa: «Eger
patyşa oňlasa, ol Ýahuda barýançam
meni geçirerleri ýaly, menden Ýewfrat
derýasynyň günbataryndaky welaýatyň
häkimlerine hatlar iberilsin. ⁸Şeýle hem
patyşa tokaýynyň sakçysy Asafa, yba-
dathana galasynyň derwezeleri üçin,
şäheriň diwarlary we meniň ýaşajak
öýümiň pürsleri üçin ağaç berer ýaly hat
bersin» diýdim. Hudaýymyň ýalkama-
gy bilen patyşa meniň dilegimi bitirdi.

⁹Patyşa meniň ýanym bilen goşun
serkerdelerini, atlylar ýollady. Onsoň
men Ýewfrat derýasynyň günbataryn-
daky welaýatyň häkimleriniň ýanyna
baryp, olara patyşanyň hatlaryny berdim.
¹⁰Emma horonly Sanballat we Ammon
welaýatyňyň wekili Tobyýa bir adamyň
ysraýyl halkynyň bähbidini arap ge-
lendigini eşidenlerinde, gahar-gazaba
mündüler.

¹¹Men Iýerusalime gelip, ol ýerde üç
gün boldum. ¹²Soňra gije turup, ýany-
ma birnäçe adam aldym. Iýerusalim
hakynda Hudaýymyň kalbyma näme
salandygyny hiç kime aýtmadym. Ýa-
nymda münüp barýan eşegimden başga
mal ýokdy. ¹³Men gije Dere derweze-
sinden çykdy. Şagal çeşmesiniň ýany
bilen Dökün derwezesine çenli gidip,
Iýerusalimiň ýykylan diwarlaryny, oda
ýanan derwezelerini gözden geçirdim.
¹⁴Soňra men Bulak derwezesine we Pa-
tyşa howzuna gitdim. Emma ol ýerde
eşegim geçer ýaly ýer ýokdy. ¹⁵Onsoň
men gije deräniň içi bilen ýokaryk galyp,

diwary gözden geçirdim. Soňra men zyyma dolanyp, Dere derwezesinden zyyma dolandym. ¹⁶Şäher baştutanlary meniň nirä gidenimi we näme edenimi bilmediler. Men entek ýahudylara, ruhanylara, beglere, şäher baştutanlaryna we işi ýerine ýetirmäge gatnaşjak beýleki adamlara hiç zat aýtmadym.

¹⁷Soňra men olara: «Iýerusalimiň haraba öwrülip, onuň derwezeleriniň oda ýanandygy zerarly biziň nähili ejir çekýändigimizi siziň özüňiz görüp dursuňyz. Mundan artyk wejera bolup ýörmezlik üçin, geliň, Iýerusalimiň diwaryny dikeldeň!» diýdim. ¹⁸Men olara Hudaýymyň maňa nähili kömek edendigini we patyşanyň maňa aýdan zatlaryny gürrüň berdim. Onsoň olar: «Geliň, işe başlalyň!» diýşip, bu oňat iş üçin billerini berk guşadylar. ¹⁹Emma horonly Sanballat, ammon emeldary Tobyýa we Geşem arap dagy muny eşidenlerinde, bizi äsgermezlik edip, biziň üstümüzden güllüp: «Bu etjek bolýan zadyňyz näme? Patyşanyň garşysyna pitne turuzmakçy bolýarmysyňyz?» diýdiler. ²⁰Onsoň men olara: «Göğüň Hudaýy işimizi oňuna salar. Onuň gullary bolan biz gurluşyk işine başlarys. Emma siziň welin, Iýerusalimde ne paýyňyz, ne-de hak-hukuklaryňyz bar» diýip jogap berdim.

3-nji bap

Iýerusalimiň diwarlary tüzeden gurulýar

¹Onsoň baş ruhany Elýaşyp we onuň ruhany doganlary Goýun derwezesini tüzeden gurup, onuň gapylaryny oturdylar. Onsoň olar diwary Ýüzler diňine we Hananel diňine çenli gurup, ony hem Hudaýa bagyş etdiler. ²Elýaşyň gapdalynda Ýerihonyň halky gurýardy.

Olaryň gapdalynda bolsa Imriniň ogly Zakur gurýardy. ³Hasenanyň ogullary Balyk derwezesini bina etdiler. Olar onuň pürslerini goýup, derwezäniň gapylaryny ýerine oturdyp, nurbatlaryny we kiltlerini dakdylar. ⁴Olaryň gapdalyndaky diwar bölegini Hakosyň agtygy, Uryýanyň ogly Meremot dikeltdi. Olaryň gapdalyndaky diwar bölegini Meşezabeliň agtygy, Berekýanyň ogly Meşullam dikeltdi. Olaryň gapdalyndaky diwar bölegini bolsa Bagananyň ogly Sadok dikeltdi. ⁵Olaryň gapdalyndaky diwar bölegini tekowalylar dikeltdiler. Ýöne olaryň begleri baştutanlary tarapyndan bellenen işi etmekden ýüz öwürdiler.

⁶Paseýanyň ogly Ýoyada bilen Besodýanyň ogly Meşullam Köne derwezäni dikeltdi. Olar pürsleri goýup, derwezäniň gapylaryny ýerine oturdyp, onuň nurbatlaryny we kiltlerini dakdylar. ⁷Olaryň gapdalyndaky diwar bölegini gibgonly Melatýa bilen meronotly Ýadon Ýewfrat derýasynyň günbataryndaky welaýatyň hökümdarynyň golastyndaky Gibgonyň we Mispanyň ýaşajylary bilen bile dikeltdiler. ⁸Olaryň gapdalyndaky diwar bölegini zergärlerden Harhaýanyň ogly Uzyýel dikeltdi. Onuň gapdalynda bolsa atyr ýaşajylardan bolan Hanany diwary dikeltdi. Olar Iýerusalimi tä Giň diwara çenli berkitdiler. ⁹Olaryň gapdalyndaky diwar bölegini Iýerusalimiň etrabyň ýarysynyň häkimi Huruň ogly Repaýa dikeltdi. ¹⁰Olaryň gapdalynda Harumapyň ogly Ýedaýa öz öýüniň garşysyndaky diwar bölegini dikeltdi. Onuň gapdalyndaky diwar bölegini Haşabneýanyň ogly Hatuş dikeltdi. ¹¹Harymyň ogly Malkyýa bilen Pahatmowabyň ogly Haşup diwaryň başga bir bölegini we Tamdyrlar diňini dikeltdiler. ¹²Onuň gapdalyndaky diwar bölegini Iýerusalim etrabyň

galan ýarysynyň häkimi Halloheşiň ogly Şallum we onuň gyzlary dikeltdiler.

¹³Hanun we zanowalyar Dere derwesini dikeldip, onuň gapylaryny oturdyp, nurbatlaryny we kiltlerini dakdylar. Olar Dökün derwezesine çenli diwaryň müň tirsek aralygyny dikeltdiler. ¹⁴Beýthakerem etrabynyň häkimi Rekabyň ogly Malkyýa Dökün derwezesini dikeltdi. Ol derwezäni täzededen bina edip, onuň gapylaryny oturtdy we nurbatlaryny, kiltlerini dakdy.

¹⁵Mispa etrabynyň häkimi Kolhoseniň ogly Şallum Bulak derwezesini dikeltdi. Ol derwezäni täzededen bina edip, onuň üstüni basyrdy, gapylaryny ýerine oturdyp, onuň nurbatlaryny we kiltlerini dakdy. Şeýle hem ol patyşa bagynyň ýanyndaky Şela howzunyň diwaryny tä Dawut şäherinden aşak inýän basgançaklara barýança gurdy. ¹⁶Şallumdan soň Beýtsur etrabynyň ýarysynyň häkimi Azbugyň ogly Nehemýa Dawut gonamçylygynyň garşysyndan tä emeli howza we edermen urşujlaryň öýüne çenli bolan diwary dikeltdi.

¹⁷Onuň gapdalyndaky diwar bölegini lewiler dikeltdiler: Banynyň ogly Rehum onuň gapdalyndaky diwary dikeltdi; Kegila etrabynyň ýarysynyň häkimi Haşabýa öz etraby üçin bir diwar bölegini dikeltdi. ¹⁸Onuň gapdalynda olaryň garyndaşlary, Kegila etrabynyň ýarysynyň häkimi Henadadyň ogly Binnuý^a beýleki diwar bölegini dikeltdi. ¹⁹Binnuýyň gapdalynda diwaryň öwrülýän ýerinden gorhana uçudynyň gabadynda bolan diwaryň binýat diregini Mispanyň häkimi Ýeşuwanyň ogly Ezer dikeltdi. ²⁰Ezerden soň diwaryň öwrülýän ýerinden, baş ruhany Elýaşybyň öýüniň

gapysyna çenli diwary Zakaýyň ogly Baruk dikeltdi. ²¹Barukdan soň Elýaşybyň öýüniň gapysyndan tä öýüň gutarýan ýerine çenli aralykdaky diwary Hakosyň agtygy, Uryýanyň ogly Meremot dikeltdi.

²²Meremotdan soň Iýerusalimiň töwerek-daşyndaky ýerlerden gelen ruhanylar diwaryň bir bölegini dikeltdiler. ²³Olaryň gapdalynda Benýamin bilen Haşup öz öýleriniň gabadyndaky diwar bölegini dikeltdiler. Olaryň gapdalynda Ananyň agtygy, Magaseýanyň ogly Azarýa öz öýüniň ýanyndaky diwar bölegini dikeltdi. ²⁴Onuň gapdalynda Henadadyň ogly Binnuý Azarýanyň öýünden diwaryň öwrümine – burça çenli bolan diwar bölegini dikeltdi. ²⁵⁻²⁶Uzaýyň ogly Palal diwar öwrüminiň garşysy we garawulhana howlusynyň ýanyndaky ýokarky köşgüň diňini dikeltdi. Onuň gapdalynda Parosyň ogly Pedaýa bilen Ofelde ýaşayan ybadathana hyzmatkärleri gündogarda Suw derwezesiniň gabadynda we garawul diňine çenli aralykdaky diwar bölegini dikeltdiler. ²⁷Onsoň tekowalyar beýik gorag diňiniň garşysyndaky Ofel diwaryna çenli bolan aralygy dikeltdiler. ²⁸Ruhanylar At derwezesinden başlap, demirgazyga tarap hersi öz öýleriniň gabadyndaky diwary dikeltdiler. ²⁹Olaryň gapdalynda Immeriň ogly Sadok öz öýüniň gabadyndaky diwar bölegini dikeltdi. Onuň gapdalynda Gündogar derwezesini saklaýan Şekanýanyň ogly Şemagýa bir diwar bölegini dikeltdi. ³⁰Onuň gapdalyndaky diwar bölümüni Şelemýanyň ogly Hanany bilen Salapyň altynjy ogly Hanun dikeltdiler. Olaryň gapdalynda Berekýanyň ogly Meşullam öz öýüniň gabadyndaky diwar bölegini dikeltdi.

^a 3:18 *Binnuý* – käbir golýazmalarda *Baway*. Seret: Neh 3:24.

³¹Onuň gapdalyndaky diwar bölümini zergärlerden bolan Malkyýa Gözden geçiriş derwezesiniň garşysynda bolan ybadathana hyzmatkärleriniň hem-de täjirleriň öýüne çenli bolan aralygy we burçdaky ýokarky otaga çenli bolan aralygy dikelti. ³²Burçda ýerleşen ýokarky otag bilen Goýun derwezesiniň aralygyndaky diwar bölegini zergärler bilen täjirler dikeltidiler.

4-nji bap

Nehemýa işe päsgel berýänlerden üstün çykyar

¹Sanballat biziň diwary örüp ýörenimizi eşidende, gaty gaharlandy. Ol gazap donuny geýip, ýahudylaryň üstünden gülmäge başlady. ²Sanballat öz ýaranlarynyň we Samariýa goşunynyň önünde şeýle diýdi: «Bu bolgusyz ýahudylar näme edip ýörler? Olar hemme zady täzededen gurayjaklarmyka? Ýa-da gurbanlyk berjekmikäler? Olar işi bir günüň içinde tamamlarys öýdýärmikäler? Olar zir-zibil üşmeginden alnan we ýanan daşlardan diwar galdyraýjaklarmyka?»

³Onuň ýanyndaky ammonly Tobyýa şeýle diýdi: «Olaryň gurýan daş diwarynyň üstüne tilki münse-de ýykylar!»

⁴Eý, Hudaýymyz, olaryň bizi nähili maşgaralaýandyklaryny eşit! Bize atýan myjabatlaryny öz başlaryndan inderip, olary ýat ülkede, ýesirlikde talaňa ber!

⁵Olaryň ýazyklarynyň üstüni basyrma, günälerini nazaryňdan sypdyrma, çünki olar biziň – gurluşykçylaryň göwnüne degdiler. ⁶Muňa garamazdan biz diwary täzededen gurduk; tutuş diwar birikdirilip, onuň beýikligi ýarysyna ýetirildi, çünki halk işlemedi ýüregine düwdi.

⁷Emma Sanballatdyr Tobyýa, araplar-dyr ammonlar we aşdotlylar Iýerusalim

diwarlarynyň gurluşygynyň üstünlikli amala aşyrylýandygyny, diwar gädikleriniň bitirilip barýandygyny eşidenlerinde, gaty gaharlandylar. ⁸Onsoň olaryň hemmesi gelip, Iýerusalime garşy uruşmak we onda aljyraňnylyk döretmek üçin dil düwüşdiler. ⁹Onsoň biz öz Hudaýymyza dileg etdik we olardan goranmak üçin, gije-gündiz garawul goýduk. ¹⁰Emma ýahudalar: «Ýük daşayanlar güýçden gaçýar, ýykyk-ýumruklar bolsa gaty köp; şonuň üçinem biz diwary örüp bilmeris» diýişýärdiler. ¹¹Duşmanlarymyz hem: «Üstlerine baranymyzy duýmankalar, biz olary öldürüp, işi togtadarys» diýýärmişler. ¹²Olaryň ýanynda ýaşaýan ýahudylar gelip, bize: «Duşmanlarymyz çar tarapdan bize hüjüm etjekler» diýip, gaýta-gaýta aýtdylar. ¹³Şonuň üçin men diwaryň pes ýerleriniň aňrsyndaky açyk meýdanda halky uruglary boýunça, gylyçlary, naýzalary we ýaýlary bilen duruzdym. ¹⁴Onsoň men beglere, baştutanlara we beýleki duranlara birläý göz aýlap, şeýle diýdim: «Olardan gorkmaň! Beýik we haýbatly Rebbi ýatlaň! Garyndaşlaryňyz, ogullaryňyz, gyzlaryňyz, aýallaryňyz we öýleriňiz üçin söweşiň!»

¹⁵Duşmanlarymyz olaryň niýetleriniň bize aýandygyny we Hudaýyň olaryň niýetlerini başa bardyrmanlygyny eşidenlerinde, biziň hemmämiz diwar gurmaga, herimiz öz işli-işimize gaýdyp bardyk. ¹⁶⁻¹⁷Şol günden başlap, meniň adamlarymyň ýarysý diwar gurluşygyn-da işledi; beýleki ýarysý-da naýzalary, galkanlary, ýaýlary we sowutlary bilen goragda durdular. Baştutanlar hem diwar gurýan ýahudalary göz astynda sakladylar. Ýük daşayanlar bir elleri bilen işläp, beýleki ellerinde ýarag tutdular. ¹⁸Gurluşykçylaryň hemmesiniň işleýärkäler-de billeri gylyçlydy. Surnaýçy bolsa meniň

ýanymda durdy. ¹⁹Men beglere, baštutanlara we halkyň galanyňa: «Iş köp we onuň gerimi giň, diwaryň üstünde biz dagynyk we biri-birimizden uzak. ²⁰Şonuň üçin siz surnaý sesini eşiden badyňyza biziň ýanymyza ýygnanyşyň. Hudaýymyz biziň üçin söweşer» diýdim. ²¹Şeýdip, biz her gün daň atandan Gün batýança işledik, adamlaryň ýarysý naýzalar göterdi. ²²Şol wagt men ýene-de halka ýüzlenip: «Gije bizi gorap, gündizem işlär ýaly, goý, her kim öz hyzmatkäri bilen Iýerusalimde gije ýatymlyk galsyn» diýdim. ²³Şeýdip, ne men, ne garyndaşlarym, ne hyzmatkärlerim, ne-de zyymdaky janpenalarym – hiç birimiz eşigimizi çykarmadyk. Ýaraglarymyz hem sag elimizdedi ^a.

5-nji bap

Nehemýa garyplara kömek edýär

¹Biraz wagt geçensoň, birtopar adam we olaryň aýallary öz ýahudy doganlaryndan ýaňa ahy-nala etdiler. ²Käbirleri: «Ogullarymyz we gyzlarymyz bilen biz köplükdiris; diri galarymyz ýaly, bize galla berilsin» diýýärdiler. ³Käbirleride: «Biz açlyk zerarly galla aljak bolup, ýerimizi, öýümüzizi, üzümçiligimizi girewe goýduk» diýýärdiler. ⁴Olaryň: «Biz patyşanyň ekin ýerimize, üzümçiligimize salýan salgydyny tölemek üçin, pul karz aldyk. ⁵Biziň süňňümüzem, aslymyzam beýleki ýahudalaryňky bilen birdir. Çagalarymyzam şolaryň çagasyndan kem däl. Muňa garamazdan, biz ogullarymyzy, gyzlarymyzy gulçulyga bermeli bolýarys. Gyzlarymyzyň-a eý-ýäm gyrnak bolanlary-da bar. Emma biziň etjek alajymyz ýok, sebäbi ekin

ýerimizem, üzümçiligimizem başga adamlaryň elinde» diýýänleri-de bardy.

⁶Olaryň dady-perýatlaryny we arz-şikayatlaryny eşidenimde, meniň gaty gaharym geldi. ⁷Bu zatlar hakda oýlanyp, beglere hem baštutanlara käyedim. Men olara: «Siziň her biriňiz öz halkyňyza göterimine pul berýärsiňiz» diýdim. Onsoň olaryň garşysyna uly jemagaty ýygnap, şeýle diýdim: ⁸«Biz ýagdaýymyzyň çatdygyndan, başga milletlere satylan öz ýahudy doganlarymyzy yzyna satyn aldyk. Emma siz hatda öz garyndaşlaryňyza-da gulçulyga satýarsyňyz; soň biz olary yzyna satyn almaly bolýarys!» Olar dymyp, diýere söz tapmadylar. ⁹Onsoň men: «Siziň bu edýän işiňiz gowy däl. Bize duşman bolan milletleriň gyjalatyndan gutulmak üçin, Hudaýymyzyň gorkusynda gezmeli dälmissiňiz?» diýdim. ¹⁰Munuň üstesine-de, men, meniň doganlarym we meniň hyzmatkärlerim hem olara pul we galla karz berýäris. Geliň, şu göterimne zat bermegi bes edeliň. ¹¹Şu gününň özünde olaryň ekin ýerlerini, üzümçiligini, zeýtun baglaryny, öýlerini, puldan, bugdaýdan, şerapdan we ýagdan alan göterimiňizi olara yzyna gaýdyp beriň. ¹²Şonda olar: «Biz edil seniň aýdysyň ýaly ederis. Bularyň hemmesini yzyna bereris we olardan hiç zat talap etmeris» diýdiler. Onsoň men ruhanlary çagyryp, ähli ýolbaşçylara beren sözlerini berjaý etjediklerine ruhanlaryň öňünde ant içirdim. ¹³Men donumyň syýyny silkip: «Eger-de kim şu beren sözünden dänse, Hudaý ony edil don syýynyň silkilip boşadylyşy ýaly öýünden, işinden mahrum etsin. Olar ähli zadyndan jyda düşsün» diýdim. Bütün jemagat hem muny makullap: «Omyň!»

^a 4:23 *Ýaraglarymyz hem sag elimizdedi* – ýa-da *Suw almaga gidende-de, her kimiň ýaragy elindedi.*

diýşip, Rebbe alkyş aýtdylar. Halk beren wadasyny ýerine ýetirdi.

Nehemýanyň sahylygy

¹⁴Ýahuda ýurduna häkimlige bellenen günümden, ýagny Artakserks patyşanyň ýigriminiň ýylyndan otuz ikinji ýylyna çenli – on iki ýyllap men-de, meniň doganlarym-da häkime mahsus naharlanmadyk. ¹⁵Menden öňki bolan häkimler welin halkyň boýnuna agyr ýük bolup, olar ilatdan bir gadak^a kümüşden daşary azyk, şerap alýan ekenler. Olaryň hatda hyzmatkärleri-de halkyň üstünden höküm sürýän ekenler. Emma men Hudaýdan gorkýandygym üçin beýle iş etmedim. ¹⁶Men ähli güýjümi diwaryň gurluşygyna sarp etdim. Özümize ýerem talap etmedim. Hyzmatkärlerimiň hemmesi-de iş üstünde boldular. ¹⁷Saçagymyň başynda bize özge milletlerden gelenlerden başga-da, ýahudylardan we olaryň baştutanlarynda ybarat yüz elli adam naharlanardy. ¹⁸Her gün nahar üçin bir öküz bilen alty sany semiz goýun soýlardy. Şeýle hem maňa towuklar bişirilip, her on günden dürli şeraplar boldan-bol getirilerdi. Emma men halkyň nähili agyr güzeran görýändigini bilýärdim, şonuň üçinem men häkime berilmeli azyk möçberini talap etmedim. ¹⁹Eý, Hudaýym, bu halka eden ähli hyzmatlarym üçin meni ýagşylykda ýatla!

6-njy bap

Nehemýanyň garşysyna guralan dildüwşükler

¹⁻²Sanballat, Tobyýa, Geşem arap we beýleki duşmanlarymyz meniň diwary

gurup gutardandygymy, onda ýekeje gädigiň hem galmandygyny (derwezeler entek ýerine oturdylmadyk hem bolsa) eşidenlerinde, Sanballat bilen Geşem meniň ýanyma adam iberip: «Gel, Ono düzlügindeki bir obada duşuşaly» diýdiler. Olar maňa kast etmegi ýüreklerine düwüpdiler. ³Men hem olara çapar ýollap: «Men bu wagt gaty wajyp iş bilen meşgul, şonuň üçin baryp biljek däl. Onsoňam men siziň ýanyňyza baryp gelýänçäm, näme iş dursunmy?» diýdim. ⁴Şeýle habar bilen olar meniň ýanyma dört gezek çapar ýolladylar. Men hem olary her gezek şol bir jogap bilen gaýtardym. ⁵Bäşinji gezek Sanballat öz hyzmatkäriniň eline açyk hat berip, ony meniň ýanyma iberdi. ⁶Ol hatda şeýle ýazylandy: «Milletler arasynda şeýle gürrüň bar, muny Geşem hem tassyklaýar. Sen we ýahudylar pitne turuzjak bolýarmyşyňyz. Diwary-da şonuň üçin gurup ýörmüşiňiz. Aýdýşlaryna görä, sen olara patyşa bolmalymyşyň. ⁷„Ýahudanyň patyşasy bar“ diýip, özüň hakda Iýerusalimde wagyz etdirmek üçin pygamberler hem belläpsiň. Aýdýşlaryna görä, bu zatlaryň hemmesini patyşa habar berjekmişler. Şonuň üçinem, gel, bile maslahat edeli. ⁸Onsoň men onuň ýanyna adam iberip: «Seniň bu diýýän zatlaryň hiç biri-de edilenok. Bularyň ählisi seniň öz toslamaň» diýdim. ⁹Çünki olaryň hemmesi bizi gorkuzmak isleýärdiler we: «Elleri işden sowap, iş togtar» diýip pikir edýärdiler. Şonuň üçinem men işi dowam etmek üçin Hudaýdan güýç-kuwwat diledim.

¹⁰Onsoň men öýümden çykman oturan Meheýtabeliň agtygy, Delaýanyň ogly Şemagýanyň öýüne geldim. Ol

^a 5:15 *Bir gadak* – ýewreýçe *kyrk şekel*. Bu takm. 500 gr deňdir.

maňa: «Gel, ikimiz Hudaýyň öýünde, içki otagda duşuşaly. İçki otagyň gapylarynam ýapaly, çünki olar seni öldürmäge gelerler. Olar hökman şu gije seni öldürmäge gelerler» diýdi. ¹¹Emma men: «Meniň ýaly adam gaçarmy? Heý-de meniň ýaly adam diri galmak üçin içki otagda gizlenermi? Ýok, men içki otaga girjek däl!» diýdim. ¹²Şemagýany Hudaýyň ibermändigine göz ýetirdim. Ol hamala bir pygamber hökmünde maňa şu zatlary diýdi, sebäbi Tobyýa bilen Sanballat ony hakyna tutupdylar. ¹³Ol meni gorkuzyp, meniň şeýle hereket edip, günä gazanmagyma itergi bermek maksady bilen hakyna tutulypdy. Men şeýle edäýen bolsam, olar meni biabraý edip kemsidip biljekdiler.

¹⁴Eý, Hudaýym, Tobyýa bilen Sanballatyň bu eden işlerini unutma, şeýle hem, pygamber aýal Nogadýa bilen meni gorkuzmak islän beýleki pygamberleriň edenlerini hem unutma!

Diwar gurluşygy tamamlanýar

¹⁵Elli iki günden soň, Elul aýynyň ýigrimi bäşi günü ^a diwar gurluşygy tamamlandy. ¹⁶Biziň duşmanlarymyzyň we töweregimizdäki milletleriň ählisi muny eşidenlerinde, gaty gorkup, muny özlerine kemlik bildiler. Sebäbi olar bu işiň Hudaýymyzyň kömegi bilen edilendigine göz ýetirdiler. ¹⁷Mundan başga-da, şol günler Ýahudanyň begleri Tobyýa köp hat ýolladylar. Tobyýanyň hatlary hem olara geldi. ¹⁸Ýahudada köp adam Tobyýa bilen kasam edişipdi, çünki Tobyýa Aranyň ogly Şekanýanyň giýewsidi. Onuň ogly Yehohanan hem Berekýanyň ogly Meşullamyň gyzyna

öýlenipdi. ¹⁹Şeýle hem olar meniň ýanymda onuň ýagşy işleri hakda gürrüň etdiler. Meniň diýýän sözlerimi hem oňa ýetirdiler. Tobyýa-da meni gorkuzjak bolup, maňa hatlar ýollady.

7-nji bap

¹Ine, diwar örülip, gapylar ýerine oturdyldy, derwezebanlar, aýdymçylar, lewiler bellendi. ²Onsoň men doganym Hanany bilen galanyň serkerdesi Hanany Iýerusalime häkim edip belledim. Çünki ol ynamdar adam bolup, köplere garanda, Hudaýdan has gaty gorkýardy. ³Men olara şeýle tabşyryk berdim: «Gün gyzýança, Iýerusalimiň derwezeleri açylmasyn. Gün ýaşan çagy, entek derwezebanlar nobatçylykdan gitmänkäler, gapylary gulplasyňlar. Iýerusalimiň ilatyndan garawullar goýuň; olaryň käbiri öz goramaly ýerlerinde we beýlekileri bolsa öz öýleriniň önünde bolsunlar».

Sürgünden gaýdyp gelenleriň sanawy

(Ezra 2:1-70)

⁴Şäher giň hem uludy, emma onuň içindäki ilat welin azdy, jaýlar salynmandy. ⁵Onsoň nesilleri boýunça hasaba almak üçin begleri, baştutanlary we halky üşürmegi Hudaýym ýüregime saldy. Men ýesirlikden ilkinji dolanyp gelenleriň nesilleri bilen geçirilen ilat ýazuwyny gözläp tapdym. Onda şular ýazylandy: ⁶Babyl patyşasy Nebukadnesar tarapyndan ýesir alnyp, Babyla sürgün edilenleriň nesillerinden Iýerusalimdäki we Ýahudadaky öz galalaryna gaýdyp gelenleri, ine, şulardy: ⁷Zerubabyl, Ýeşuwa, Nehemýa, Azarýa,

^a 6:15 *Elul aýynyň ýigrimi bäşi günü* – bu 2-nji oktyabrdir.

Ragamýa, Nahamany, Mordekaý, Bilšan, Misperet, Bigwaý, Nehum we Bagana dagy bilen geldiler.

Ysraýyl halkynyň erkek adamlarynyň sany: ⁸Paroşyň nesilleri: iki müň bir ýüz ýetmiş iki adam; ⁹Şepatýanyň nesilleri: üç ýüz ýetmiş iki adam; ¹⁰Ara-nyň nesilleri: alty ýüz elli iki adam; ¹¹Ýeşuwanyň we Ýowabyň neslinden – Pahatmowabyň nesilleri: iki müň sekiz ýüz on sekiz adam; ¹²Eýlamyň nesilleri: bir müň iki ýüz elli dört adam; ¹³Zatunyň nesilleri: sekiz ýüz kyrk baş adam; ¹⁴Zakaýyň nesilleri: ýedi ýüz altмыш adam; ¹⁵Binnuýyň nesilleri: alty ýüz kyrk sekiz adam; ¹⁶Bebaýyň nesilleri: alty ýüz ýigrimi sekiz adam; ¹⁷Azga-dyň nesilleri: iki müň üç ýüz ýigrimi iki adam; ¹⁸Adonykamyň nesilleri: alty ýüz altмыш ýedi adam; ¹⁹Bigwaýyň nesilleri: iki müň altмыш ýedi adam; ²⁰Adiniň nesilleri: alty ýüz altмыш baş adam; ²¹Ateriň, ýagny Hizkiýanyň nesilleri: togsan sekiz adam; ²²Haşumyň nesilleri: üç ýüz ýigrimi sekiz adam; ²³Bezaýyň nesilleri: üç ýüz ýigrimi dört adam; ²⁴Harybyň nesilleri: bir ýüz on iki adam; ²⁵Gibonyň nesilleri: togsan baş adam; ²⁶Beýtullahamyň we Netopanyň ýaşajylary: bir ýüz segsen sekiz adam; ²⁷Anatodyň ýaşajylary: bir ýüz ýigrimi sekiz adam; ²⁸Beýtazmawediň ýaşajylary: kyrk iki adam; ²⁹Kirýat-ýegarymyň, Kepiranyň we Beýerodyň ýaşajylary: ýedi ýüz kyrk üç adam; ³⁰Ramanyň we Gebanyň ýaşajylary: alty ýüz ýigrimi bir adam; ³¹Mikmaşyň ýaşajylary: bir ýüz ýigrimi iki adam; ³²Beýteliň we Aýyň ýaşajylary: bir ýüz ýigrimi üç adam; ³³Beýleki Nebonyň ýaşajylary: elli iki adam; ³⁴Beýleki Eýlamyň nesilleri: bir müň iki ýüz elli dört adam; ³⁵Harymyň nesilleri: üç ýüz

ýigrimi adam; ³⁶Ýerihonyň nesilleri: üç ýüz kyrk baş adam; ³⁷Loduň, Hadydyň we Ononyň nesilleri: ýedi ýüz ýigrimi bir adam; ³⁸Senanyň nesilleri: üç müň dokuz ýüz otuz adam.

³⁹Ruhanylar: Ýeşuwanyň kowumyn-dan Ýedaýanyň nesilleri: jemi dokuz ýüz ýetmiş üç adam; ⁴⁰Immeriň nesilleri: bir müň elli iki adam; ⁴¹Paşhuryň nesilleri: bir müň iki ýüz kyrk ýedi adam; ⁴²Harymyň nesilleri: bir müň on ýedi adam; ⁴³Iewiler: Hodawýanyň nesilleri, ýagny Ýeşuwanyň we Kadmyýeliň nesilleri: ýetmiş dört adam; ⁴⁴aýdymçylar: Asafyň nesilleri bir ýüz kyrk sekiz adam; ⁴⁵derwezebanlar: Şallumyň, Ateriň, Talmonyň, Akubyň, Hatytanyň, Şobafyň nesilleri: bir ýüz otuz sekiz adam; ⁴⁶ybadathana hyzmatkärleri: Sihanyň, Hasupanyň, Tabagotyň, ⁴⁷Keýrosyň, Siganyň, Padonyň, ⁴⁸Lebananyň, Hagabanyň, Şalmaýyň, ⁴⁹Hananyň, Gidolyň, Geharyň, ⁵⁰Reýaýanyň, Resiniň, Nekodanyň, ⁵¹Gazamyň, Uzanyň, Paseýanyň, ⁵²Besaýyň, Megunymyň, Nepusymyň, ⁵³Bakbugyň, Hakupanyň, Harhuryň, ⁵⁴Baslutyň, Mehidanyň, Harşanyň, ⁵⁵Barkosyň, Siseranyň, Temanyň, ⁵⁶Nesiýanyň, Hatypanyň nesilleri; ⁵⁷Süleýmanyň hyzmatkärleriniň nesillerinden: Sotaýyň, Soperetiň, Peridanyň, ⁵⁸Ýaglanyň, Darkonyň, Gidolyň, ⁵⁹Şepatýanyň, Hatylyň, Pokeret Hasebaýymyň we Amonyň nesilleri. ⁶⁰Ähli ybadathana hyzmatkärleriniň we Süleýmanyň hyzmatkärleriniň nesilleriniň jemi üç ýüz togsan iki adam boldy.

⁶¹Telmeladan, Telharşadan, Kerupdan, Adondan we Immerden çykanlar, ýöne öz uruglaryny, öz aslyny ýa-da özleriniň Ysraýyla degişliklerini subut edip bilmedikler şulardy: ⁶²Deýaýanyň, Tobyýanyň we Nekodanyň nesilleri:

alty ýüz kyrk iki adam; ⁶³şeýle hem ruhanylardan: Hobaýanyň nesilleri, Hakosyň nesilleri we gilgatly Barzyllyáýyň gyzlaryndan aýal alyp, olaryň ady bilen atlandyrylan Barzyllyáýyň nesilleri. ⁶⁴Bular öz ýazgylaryny nesilleri boýunça hasaba alnanlaryň arasyndan gözlediler, emma tapyp bilmediler. Şonuň üçinem olar galp ruhanylar hökmünde ruhanylykdan çykaryldy. ⁶⁵Häkim olara Urymy we Tummymy ^a ulanyp bilýän ruhany tapylýança, iň mukaddes nahardan iýmezligi tabşyrdy. ⁶⁶⁻⁶⁷Ýedi müň üç ýüz otuz ýedi aýaldyr erkek hyzmatkärleri hem-de iki ýüz kyrk baş erkek we aýal aýdymçylary hasap etmäniňde, ähli halkyň sany kyrk iki müň üç ýüz altmyşdy. ⁶⁸⁻⁶⁹Olaryň dört ýüz otuz baş düýesi we alty müň ýedi ýüz ýigrimi sany-da eşegi bardy. ⁷⁰Käbir urugbaşylar iş üçin peşgeşler berdiler. Häkim hazyna ýigrimi gadak ^b töweregi altyn, elli legen, baş ýüz otuz laý ruhany eşiğini berdi. ⁷¹Käbir urugbaşylar bolsa gurluşyk gaznasyna sekiz ýarym batman ^c töweregi altyn, altmyş baş batman ^d kümüş berdiler. ⁷²Halkyň galan böleginiň beren zatlary, sekiz ýarym batman töweregi altyn, elli sekiz batman ^e kümüş we altmyş ýedi laý ruhany eşiğinden ybarat boldy.

⁷³Ruhanylar, lewiler, halkyň käbiri, ybadathana derwezbanlary, aýdymçylary, hyzmatkärleri we bütün ysraýyl halky öz galalarynda ornaşdylar.

Ýedinji aý gelende, ysraýyllaryň hemmesi öz galalaryndadylar.

8-nji bap

Ezra halka kanuny okap berýär

¹Ähli halk edil bir adam ýaly bolup, Suw derwezesiniň öňündäki meýdança ýygandy. Onsoň olar ruhany we mürze Ezradan Reb tarapyndan Ysraýyla berlen Musanyň Töwradyň getirmegini soradylar. ²Şeýdip, ýedinji aýyň birinji güni ^a Ezra Töwradyň halkyň öňüne getirdi. Diňläp, erkeklerdir aýallaryň we beýleki düşüniş biljekleriň hemmesi ol ýerdedi. ³Onsoň ol Suw derwezesiniň öňündäki meýdançada erkekleriň we aýallaryň we beýleki düşüniş biljekleriň öňünde ir ertirden günortana çenli ony okady. Bütün halk Töwrady üns berip diňledi. ⁴Mürze Ezra ýörite şu maksat üçin gurlan aňaç sekiniň üstünde durdy. Onuň sag gapdalynda Matytýa, Şema, Anaýa, Uryýa, Hilkiýa we Magaseýa, çep gapdalynda bolsa Pedaýa, Mişaýyl, Malkyýa, Haşum, Haşbadana, Zakarýa we Meşullam dagy durdular. ⁵Ezra bütün halkyň gözünüň alnynda kitaby açdy. Ol hemmeden ýokarda durdy. Ol kitaby açanda, bütün halk ör turdy. ⁶Onsoň Ezra Beýik Hudaý Rebbe alkyş aýtdy. Ähli jemagat elini ýokary galdyryp: «Omyň. Omyň» diýip jogap berdi. Soňra olar ýüzlerini ýere berip, Rebbe sežde etdiler. ⁷Soňra olar ýerlerinden turup, hersi

^a 7:65 *Urym we Tummym* – Hudaýyň islegini bilmek üçin ruhanylar tarapyndan ulanylýan iki sany daş. Sözlüğe seret.

^b 7:70 *Ýigrimi gadak* – ýewreýçe *bir müň darik*. Bu takm. 8,5 kg deňdir.

^c 7:71 *Sekiz ýarym batman* – ýewreýçe *ýigrimi müň darik*. Bu takm. 170 kg deňdir.

^d 7:71 *Altmyş baş batman* – ýewreýçe *iki müň iki ýüz mina*. Bu takm. 1300 kg deňdir.

^e 7:72 *Elli sekiz batman* – ýewreýçe *iki müň mina*. Bu takm. 1200 kg deňdir.

^a 8:2 *Ýedinji aýyň birinji güni* – bu 8-nji oktyabrдыr.

öz ýerinde durdular. Lewiler: Ýeşuwa, Bany, Şerebya, Ýamyn, Akup, Şabetaý, Hodyya, Magaseya, Kelita, Azarya, Ýozabat, Hanan, Pelaya dagy halka kanuny düşündirdiler. ⁸Olar kitapdan, Hudaýyň kanunyndan jikme-jik okap, onuň manysyny halka düşündirdiler. ⁹Kanunyň sözlerini eşidende, halk aglady. Onsoň häkim Nehemýa, ruhany hem mürze Ezra we kanuny düşündirýän lewiler halka ýüzlenip, şeýle diýdiler: «Bu gün Hudaýyňyz Reb üçin mukaddes gündür. Şonuň üçin ýas tutup aglaşmaň! ¹⁰Baryň ýagly et iýiň, süýji şerap içiň. Bişirmäge zady ýoklara paý iberiň, çünki bu gün Rebbimiz üçin mukaddes gündür. Gam çekmäň, çünki Taňrymyzyň açilýan şatlygy size güýç-kuwwat berer». ¹¹Şeýdip, lewiler: «Ümsüm boluň, bu gün mukaddes gündür, gamgyn bolmaň!» diýip, halk köşeşdirdiler. ¹²Onsoň bütün halk iýip-içip, özlerinde bar zatlaryny başgalar bilen paýlaşyp, uly şagalaň etmäge gitdiler. Çünki olar okalyp berlen sözlere düşünipdiler.

Çatma baýramy

¹³Ikilenji gün bütün halkyň urugbaşlary, ruhanylardyr lewiler bilen bile mürze Ezranyň ýanyna kanunyň sözlerini öwrenmäge üşdüler. ¹⁴⁻¹⁵Olar kanunda: «Ysraýyl halky yedinji aýda baýramçylyk döwründe çatmalarda ýaşasyn. „Daglara çykyp, zeýtun, igde, mirt, palma we beýleki gyrymsy agaçlaryň şahalaryny getirip, kanunda ýazylyşy ýaly çatma guruň!“ diýip, özleriniň ähli galalarynda we Iýerusalimde jar çekdirip mälim etmeklerini Reb Musa arkaly tabşyrdy» diýlen ýazgyny tapdylar. ¹⁶Onsoň adamlar şahalar getirip, her kim öz öýüniň üçeklerinde, howlularynda, Hudaýyň

öýüniň howlularynda, Suw derwezesiniň, Efraýym derwezesiniň ýanyndaky meýdançalarda özlerine çatma dikdiler. ¹⁷Ýesirlikden gaýdyp gelenleriň ählisi çatma dikip, onda wagtlaýyn boldular. Çünki Nunuň ogly Ýeşuwanyň döwründen tä şol güne çenli ysraýyl halky beýle zat etmändi. Olar şeýle uly şady-horramlyk etdiler. ¹⁸Baýramçylygyň birinji gününden ahyrky gününe çenli Ezra her gün Hudaýyň Töwradyndan okady. Olar yedi günläp baýram etdiler. Sekizlenji gün bolsa buýrulyşy ýaly, mukaddes ýygnak geçirildi.

9-njy bap

¹Yedinji aýyň ýigrimi dördüne ysraýyl halky agyz beklemäge ýygnaşdy. Olar jul geýnip, başlaryndan gum sowrupdy. ²Ysraýyllar ähli kese ýerlilerden özlerini aýryp, öz günälerini, ata-babalarynyň etmişlerini boýun aldylar. ³Duran ýerlerinden ör turup, günüň dörtten bir bölegini öz Hudaýy Rebbiň Töwradyny okap geçirdiler we beýleki dörtten birinde bolsa günälerini boýun alyp, öz Hudaýy Rebbe sežde etdiler. ⁴Lewileriň sekisinde Ýeşuwa, Bany, Kadmyýel, Şebanya, Bunny, Şerebya, Bany we Kenany dagy durdular. Olar gaty ses bilen Hudaýy Rebbi çagyrdylar. ⁵Onsoň lewiler Ýeşuwa, Kadmyýel, Bany, Haşabneýa, Şerebya, Hodyya, Şebanya we Petahya dagy şeýle diýdiler: «Ör turuň we ezelden ebedä çenli bolan Hudaýyňyz Rebbi şöhratlandyryň! Ýa Reb, alkyşlardan, öwgülerden üstün bolan şöhratly adyňa alkyş bolsun!»

Tutus halk toba edýär

⁶Ezra şeýle diýdi «Reb Sen, diňe Seniň. Gögi, arşy ähli ýyldyzlary bilen,

Ýeri we ondaky barça zatlary, deňizleri we olardaky ähli janly-jandarlary ýaradan Sensiň. Hemmesine Sen jan berýäň. Gögüň goşunlary Saňa sežde edýärler. ⁷Ya Beýik Hudaý, Ybramy saýlap, ony babyllylaryň Ur galasyndan çykaryp, oňa Ybraýym adyny beren Sensiň. ⁸Öz huzurynda ýüregini sadyk tapyp, kenganlaryň, hetleriň, amurlaryň, perizleriň, ýabuslaryň, girgaşlaryň ýurduny nesline bermek hakda onuň bilen äht edişen we ähtini ýerine ýetiren adalatly Hudaýsyň. ⁹Sen ata-babalarymyzyň Müsürde başyndan inen külpetlerini gördüň; Gyzył deňziň ^a kenaryndaky perýatlarýny eşitdiň. ¹⁰Faraonyň garşysyna, onuň ähli hyzmatkärleriniň we onuň ýurdunyň ähli ilatynyň garşysyna alamatlar, gudratlar görkezdiň. Çünki Sen olaryň biziň atalarymyza garşy tekepbirlik bilen hereket edendiklerini bilýärdiň. Sen Özüňe şu günlere çenli öçmejek şöhratly at gazandyň. ¹¹Deňziň ortasynda gury ýerden geçerleri ýaly, Sen olaryň önünde deňzi ikä böldüň. Olaryň yzlaryndan kowalaýanlary bolsa çuňluga, daş bölegi ýaly möwç urýan suwlara taşladyň. ¹²Üstesine-de, olara gündizlerine bulut sütüni bilen ugur görkezip, gijelerine ot sütüni bilen ýöremeli ýollaryny ýagtyltdyň. ¹³Sen Sinaý dagynyň depesine inip, gökden olar bilen gürleşdiň. Olara dogry hökümler, hak kanunlar, oňat parzlar hem tabşyryklar berdiň. ¹⁴Öz mukaddes Sabat gününü olara aýan etdiň. Guluň Musanyň üsti bilen olara tabşyryklar, parzlar we kanunlar berdiň. ¹⁵Ajyganlarynda, gökden çörek inderdiň, suwsanlarynda, gaýadan suw çykardyň. Berjek diýip wada eden ýurduňy gidip eýelemegi Sen olara

emr etdiň. ¹⁶Emma ata-babalarymyz tekepbirlik hem boýnuýogynlyk etdiler, Seniň tabşyryklaryňa gulak asmadylar. ¹⁷Gulak asmakdan boýun towlap, olaryň arasynda Seniň görkezen gudratlaryňy ýatdan çykardylar. Olar boýnuýogynlyk edip, Müsürdäki gulçulyklaryna dolanyp barmak üçin özlere ýolbaşçy bellediler. Emma Sen geçirimli, merhemetli, rehimdar, giň göwünli we sadyk söýgä baý Hudaý. Sen olary terk etmediň. ¹⁸⁻¹⁹Olar hatda özlere göle heýkelini ýasap: „Sizi Müsürden çykaran hudaý, ine, şudur!“ diýip, Saňa erbet dil ýetirenlerinde-de, beýik rehimdarlygyň üçin Sen olary çölde ýeke taşlamadyň. Olara ýol görkezmäge gündizlerine bulut sütünini, gijelerine-de ýörejek ýollaryny ýagtyldyp, gitmeli ugurlaryny görkezer ýaly ot sütünini depelerinden aýyrmadyň. ²⁰Olara öwüt bermek üçin paýhasly Ruhuňy berdiň. Mannany olaryň agzyndan kesmediň, suwsanlarynda suw berdiň. ²¹Olary kyrk ýyllap çölde eklediň, hiç zada zar etmediň. Olaryň eşikleri könelmedi, aýaklary gabarmady. ²²Olara patyşalyklary, halklary berip, her bir künjegi deň paýladyň. Şeýdip, olar Heşbon patyşasy Sihonyň ýurduny we Başan patyşasy Oguň ýurduny eýelediler. ²³Nesillerini gögüň ýyldyzlary kimin köpeldip, olary eýelemäge bararsyňyz diýip atalaryna aýdan ýurduňa getirdiň. ²⁴Olaryň nesilleri gelip, ýurdy eýelediler. Sen ýurduň ilatyny, kenganlary olara boýun egdirdiň. Halanlaryny etsinler diýip ýurduň halklaryny patyşalary bilen birlikde olaryň ellerine berdiň. ²⁵Şeýdip, olar galaly şäherleri, mes toprakly ýerleri basyp aldylar. Içi oňat zatlardan doly öýleri, gazylan guýulary, üzüm

^a 9:9 Gyzył deňiz – ýewreýçe *Gamyş deňzi*.

baglaryny, zeýtun baglaryny, köp sanly miweli agaçlary eýelediler. Şeýdip, olar iýip doýdular, semrediler. Seniň uly sahawatyňdan lezzet aldylar.

²⁶Muňa garamazdan, olar gulak asmazak boldular. Olar Saňa garşy pitne turzup, Seniň kanunyňy ýigrendiler. Saňa tarap öwrülmeliklerini duýduran pygamberlerini öldürdiler. Saňa erbet dil ýetirdiler. ²⁷Şonuň üçinem Sen olary duşmanlarynyň eline berdiň. Duşmanlary olara ezýet berdiler. Horluk çekýärkäler, olar Saňa nalyş etdiler. Sen olaryň nalasyny gökden eşitdiň. Beýik rehimdarlygyň bilen ysraýyllary duşman elinden halas eder ýaly halasgärler berdiň. ²⁸Emma janlary aram tapan badyna, olar Seniň önünde ýene-de pislik etdiler. Sen olary duşmanlarynyň elinde galdyrdyň. Duşmanlary olaryň üstünden agalyk sürdüler. Ýöne olar ýene Saňa nalyş edenlerinde, Sen gökden olaryň nalasyna gulak saldyň. Rehimdarlygyň bilen olary ençeme gezek halas etdiň. ²⁹Sen olara Öz kanunyňa tarap öwürmeklerini duýdurdyň. Emma olar şonda-da tekepbirlik edip, Seniň tabşyryklaryňa boýun egmediler; hökümlerini berjaý etseler, ýaşajakdyklaryny bilseler-de, hökümlerini ret etdiler. Olar gerişlerini ýükden sowup, boýnuýogynlyk etdiler, diňlemediler. ³⁰Sen ençeme ýyllap, olar bilen sabyrly bolduň. Pygamberleriň arkaly, Öz Ruhuş bilen olara duýdurdyň. Emma şonda-da olar gulak asmadylar. Şonuň üçin hem Sen olary ýurtlaryň halklarynyň eline berdiň. ³¹Emma Öz tükenmez rehimdarlygyň bilen olary bütinleý ýok etmediň ýa-da terk etmediň. Çünki Sen merhemetli, rehimdar Hudaýsyň.

³²Eý, ähtini we sadyk söýgüsini saklaýan Hudaýymyz! Beýik,

gudratly hem haýbatly Hudaý! Aşur patyşalarynyň döwründen tä şu güne çenli patyşalarymyzyň, baştutanlarymyzyň, ruhanylarymyzyň, pygamberlerimiziň, ata-babalarymyzyň, Seniň halkyň bolan biziň başymyzdan inen jebir-jepalar Seniň gözüne az görünmesin. ³³Başymyzdan inen ähli jezalarda Sen adalatly bolduň. Çünki Sen wepaly bolsaň-da, biz erbetlik etdik. ³⁴Patyşalarymyz, baştutanlarymyz, ruhanylarymyz we ata-babalarymyz Seniň kanunyňy tutmadylar. Seniň beren tabşyryklaryňa, duýduryşlaryňa gulak asmadylar. ³⁵Olar öz patyşalyklarynda, Seniň beren bolçulygyňda, Seniň beren giň we mes toprakly mekanyňda Saňa gulluk etmediler, öz pis işlerinden el çekmediler. ³⁶Ine, biz şu güne çenli guldurys. Miwesini, nygmatyny iýsinler diýip ata-babalarymyza beren ýurduňda biz guldurys. ³⁷Mundan öňän bol hasyl bolsa günälerimiz zerarly Seniň üstümizden goýan patyşalaryňa gidýär. Olar biziň we mal-garalarymyzyň üstünden isledikleriçe höküm sürýärler. Biz bolsa, agyr muşakgat içindediris».

³⁸Bu zatlaryň hemmesi üçin biz Seniň bilen ýazmaça berk äht edişýäris. Bu möhürli hata baştutanlarymyzyň, lewilerimiziň we ruhanylarymyzyň atlary ýazylar.

10-njy bap

¹Möhürli hata ady ýazylanlar:

Hakalýanyň ogly häkim Nehemýa, Sidkiýa, ²Seraýa, Azarýa, Ýermeýa, ³Paşhur, Amarýa, Malkyýa, ⁴Hatuş, Şebanýa, Malluk, ⁵Harym, Meremot, Abadya, ⁶Danyýel, Gineton, Baruk, ⁷Meşullam, Abyýa, Miýamyn, ⁸Magazýa, Bilgay, Şemagýa – bular ruhanylardyr.

⁹Lewiler: Azanýanyň ogly Ýeşuwa, Henadadyň ogullaryndan Binnuý, Kadmyýel. ¹⁰Olaryň doganlary Şebanýa, Hodyýa, Kelita, Pelaýa, Hanan, ¹¹Mika, Rehop, Haşabýa, ¹²Zakur, Şerebýa, Şebanýa, ¹³Hodyýa, Bany, Beninu.

¹⁴Halk ýolbaşçylaryndan: Paroş, Pa-hatmowap, Eýlam, Zatu, Bany, ¹⁵Bunny, Azgat, Bebaý, ¹⁶Adonyýa, Bigwaý, Adin, ¹⁷Ater, Hizkiýa, Azur, ¹⁸Hodyýa, Haşum, Bezaý, ¹⁹Haryp, Anatot, Nebaý, ²⁰Magpygaş, Meşullam, Hezir, ²¹Meşezabel, Sadok, Ýaduwa, ²²Pelatýa, Hanan, Anaýa, ²³Hoşeýa, Hananýa, Haşup, ²⁴Halloheş, Pilha, Şobek, ²⁵Rehum, Haşabna, Magaseýa, ²⁶Ahyýa, Hanan, Anan, ²⁷Malluk, Harym, Bagana.

Kanuny saklamak baradaky şertnama

²⁸⁻²⁹Galan halk, ruhanylar, lewiler, ybathana derwezebanlary, aýdymçylary, hyzmatkärleri we Hudaýyň kanunyna uýmak üçin özlerini ýerli halklardan bölüp aýranlaryň hemmesi – olaryň aýallary, ogul-gyzlary, kanuna düşüniş bilýänleriň bary öz garyndaşlary we olaryň begleri bilen birleşdiler. Olar Hudaýyň guly Musanyň üsti bilen berlen kanuna görä ýaşamaga, Hökmürowan Rebbimiziň ähli tabşyryklaryny, hökümlerini, parzlaryny saklap, olary berjaý etmäge ant içdiler, yerine ýetirmeyänleri bolsa näletlediler. ³⁰Biz ýerli halklar bilen gyz alyşyp-berişmeris. ³¹Eger ýerli halklar Sabat günü satmaga harytlar ýa-da galla getirselerde, biz olardan Sabat we mukaddes günlerde hiç zat satyn almarys. Her ýedinji ýyl biz ýere dýnç bereris hem-de algylarymyzyň baryny geçeris.

³²⁻³³Şeýle hem biz her ýyl bir mysгал күмші ^a, Hudaýymyzyň öýüniň hyzmaty üçin bermegi özümize borç edindik. Bu күмүш hödür çöregi, hemişelik galla sadakasy, hemişelik ýakma gurbanlygy, Sabat günleri, Taze Aý baýramlary we beýleki baýramlar, mukaddes sadakalar, Ysraýyly günäsinden saplama gurbanlyklary üçin ulanylar. ³⁴Biz halk, ruhanylar we lewiler bije atyşyp, her ýyl bellenen wagtlarda Hudaýymyzyň öýüne oduny haýsy urugyň getirmelidigini şertleşdik. Bu odunlar kanunda ýazylyşy ýaly, Hudaýymyz Rebbiň gurbanlyk sypasynda ýakylmalydy. ³⁵Ýerimiziň ilkinji hasylyny we her bir agaçdan önen ilkinji miweleri her ýyl Rebbiň öýüne getirmegi özümize borç edinyris. ³⁶Kanunda ýazylyşy ýaly, nowbahar ogullarymyzy Hudaýyň öýünde hyzmat edýän ruhanylaryň ýanyna getirip, ilkinji mal-garalarymyzy, sürülerimiziň ilki bolan öküzçelerini, goýun-geçilerimiziň ilkinji erkek owlak-guzularyny olara eltip bereris. ³⁷Her ýyl ilkinji galladan edilen hamyry, öz sadakalarymyzy, dürli miweleri, taze şeraby, ýagy ruhanylara, Hudaýymyzyň öýüniň ammarlaryna tabşyrarys. Ýerimizden önýän hasylyň ondan bir bölegini lewilere bereris. Çünki galalarymyzda lewiler hasylyň ondan birini ýygnaýarlar. ³⁸Lewiler hasylyň ondan birini ýygnaýarkalar, Harun neslinden bir ruhany olaryň ýanynda bolar. Lewiler hem özleri üçin toplanan tutuş hasylyň ondan bir bölegini Hudaýymyzyň öýüniň ammarlaryna tabşyrarlar. ³⁹Çünki ysraýyl halky we lewiler gallany, taze şerap we ýag sadakasyny ammarlara getirmelidirler. Ol ýerde mukaddes ýeriň gap-gaçlary,

^a 10:32-33 *Bir mysгал күмүш* – ýewreýçe şekeliň üçden biri. Bu takm. 4 gr deňdir.

hyzmat edýän ruhanylar, derwezebanlardyr áydymçylar bolýandyr.

Biz Hudaýymyzyň öýüni terk etmeris.

11-nji bap

Iýerusalimde ýaşayan adamlar

¹Halk baştutanlary Iýerusalimde ýaşadylar. Ilatyň galany bije atyşyp, mukaddes şäher bolan Iýerusalimde ýaşar ýaly, her on maşgaladan birini saýladylar. Galan dokuzysy bolsa beýleki galalarda galdylar. ²Halk Iýerusalimde ýaşamaga meýletin isleg bildirenleriň hemmesine ak pata berdi.

³Iýerusalimde mesgen tutanlar welaýat baştutanlarydy. Ýöne ruhanylar, lewiler, ybadathana hyzmatkärleri, Süleýmanyň hyzmatkärleriniň nesilleri we beýleki ysraýyl adamlarynyň hersi Ýahudanyň galalaryndaky öz galasynda, öz mülkünde mesgen tutdular. ⁴Ýahuda we benýamin tireleriniň käbirleri Iýerusalimde ýaşadylar. Ýahuda tirelerinden: Zakarýanyň agtygy, Uzyýanyň ogly Ataýa. Onuň ata-babalaryna Peresiň neslinden bolan Amarýa, Şepatýa, Mahalalel degişlidir. ⁵Kolhozeniň agtygy, Barugyň ogly Magaseýa. Onuň ata-babalaryna Hazaýa, Adaýa, Ýoýaryp we Zakarýa degişlidir. Bular Ýahudanyň ogly Şilonyň neslindendi. ⁶Iýerusalimde mesgen tutan Peresiň ähli nesilleri dört yüz altmyş sekiz edermen urşujylardan ybaratdy.

⁷Benýamin tiresiniň adamlary: Ýogediň agtygy, Meşullamyň ogly Sallu. Onuň ata-babalaryna Pedaýa, Kolaýa, Magaşeýa, Itiýel we Ýeşaýa degişlidir. ⁸Sallunyň ýakyn garyndaşlary Gabay hem Sallaý. Jemi dokuz yüz ýigirmi sekiz benýaminli Iýerusalimde ýaşardy. ⁹Zikriniň ogly Ýowel olaryň

ýolbaşçysydy. Hasenuwanyň ogly Ýahuda bolsa şäheriň üstünden baştutanlyk edýän ikinji adamdy.

¹⁰Ruhanylardan: Ýoýarybyň ogly Ýedaýa we Ýakin. ¹¹Meşullamyň agtygy, Hilkiýanyň ogly Seraýa. Onuň ata-babalaryna Sadok, Meraýot we Hudaýyň öýüniň baştutanly bolan Ahytup degişlidir. ¹²Olaryň Hudaýyň öýüniň işini edýän garyndaşlarynyň jemi sekiz yüz ýigirmi iki adamdy. Ata-babalary Emasy, Zakarýa, Paşhur we Malkyýa bolan Pelalýanyň agtygy, Ýerohamyň ogly Adaýa. ¹³Onuň doganlary, urugbaşlary iki yüz kyrk ikidi. Azareliň ogly, Ahzaýyň agtygy Emaşsaý. Onuň ata-babalaryna Meşillemot we Immer degişlidir. ¹⁴Olaryň doganlary bir yüz ýigirmi sekiz edermen urşujylardy. Olaryň ýolbaşçysy Hagedolymyň ogly Zabdyýeldi.

¹⁵Lewilerden: Azrykamyň agtygy, Haşubyň ogly Şemagýa. Onuň ata-babalaryna Haşabýa we Buni degişlidir. ¹⁶Lewileriň baştutanlaryndan bolan, Hudaýyň öýüniň daşarky işlerine seredýän Şabetaý we Ýozabat. ¹⁷Dilegde şükür etmäge başlananda oňüni başlaýan, Asafyň neslinden bolan Zabdynyň agtygy, Mikanyň ogly Matanýa. Doganlarynyň arasynda onuň orunbasary Bakkukýa; Ýedutunyň neslinden Galalyň agtygy, Şammuwanyň ogly Abda bardy. ¹⁸Mukaddes şäherde ýaşayan lewileriň jemi iki yüz segsen dördü. ¹⁹Derwezebanlar Akup, Talmon we onuň derwezeleri saklaýan doganlary bir yüz ýetmiş ikidi. ²⁰Ysraýylyň, ruhanylaryň we lewileriň galanlary bolsa Ýahudanyň ähli galalarynda, öz mülklerinde idiler. ²¹Emma ybadathana hyzmatkärleri Ofelde ýaşadylar. Siha bilen Gişpa olara ýolbaşçylyk edýärdiler. ²²Iýerusalimdäki lewileriň ýolbaşçysy Uzydy. Ol Haşabýanyň agtygy, Banynyň

oglydyr. Onuň ata-babalaryna Hudaýyň öýünde gulluk edýän aýdymçylardan bolan Asafyň neslinden Matanyá we Mika degişlidir. ²³Patyşa tarapyndan olara degişli ýörite perman bardy we aýdymçylaryň her günü üçin azyk harjy bellenipdi. ²⁴Ýahuda nesliniň Zera urugyndan Meşezabeliň ogly Petahýa halka degişli her bir işde patyşanyň ýanynda wekilçilik edýärdi.

Beýleki galalardaky we obalardaky halk

²⁵Halkyň köp bölegi obalarda, öz ekin meýdanlarynyň ýanynda ýaşadylar. Ýahuda halkynyň käbirleri Kirýatarbada, Dibonda, Ýekabseyelde we olaryň töweregindäki obalarda ýaşadylar. ²⁶Olar şeýle hem Ýeşuwada, Moladada, Beýtpeletde, ²⁷Hasarşugalda, Beýerşebada we onuň obalarynda mesgen tutdular. ²⁸Olar Ziklag galasynda, Mekonada we onuň golaýyndaky obalarda ýaşaýardylar. ²⁹Eýnrimmonda, Sorgada, Ýarmutda, ³⁰Zanowada, Adullamda we bu galalaryň ýanyndaky obalarda ýaşaýardylar. Olar Lakyšda, onuň golaýyndaky meýdanlarda, Azekada we onuň obalarynda ýaşaýardylar. Olar Beýerşebadan Hinnom deresine çenli aralykda mesgen tutdular. ³¹Benýamin ogullary, Gebada, Mikmaşda, Aýada, Beýtelde, golaýdaky obalarda, ³²Anatotda, Nopda we Ananyáda, ³³Hasorda, Ramada we Gitaýymda, ³⁴Hadytda, Sebogynda we Neballatda, ³⁵Lotda, Onoda we Hünärmentler deresinde mesgen tutdular. ³⁶Ýahudada ýaşayan lewileriň käbir toparlary benýaminlere goşuldylar.

12-nji bab

¹Şeýaltyýeliň ogly Zerubabyl we Ýeşuwa bilen gelen ruhanylardyr lewiler:

Seraýa, Ýermeýa, Ezra, ²Amarýa, Malluk, Hatuş, ³Şekanýa, Rehum, Mere-mot, ⁴Ydo, Ginetoy, Abyýa, ⁵Miýamyn, Magadýa, Bilga, ⁶Şemagýa, Ýoýaryp, Ýedaýa, ⁷Sallu, Amok, Hilkiýa, Ýedaýa. Ýeşuwanyň döwründe bular öz doganlarynyň we ruhanylaryň baştutanlardydylar.

⁸Lewiler: Ýeşuwa, Binnuý, Kadmyýel, Şerebyá, Ýahuda we Matanyá öz doganlary bilen şükür edilende ýolbaşçylyk edýärdiler. ⁹Olaryň doganlary Bakbukýa bilen Unny hem ybadat edilende olaryň garşysynda durardylar. ¹⁰Ýeşuwa Ýoýakymyň atasydyr. Ýoýakym Elýaşybyň atasydyr. Elýaşyp Ýoýadanyň atasydyr. ¹¹Ýoýada Ýonatanyň atasydyr. Ýonatan Ýaduwanyň atasydyr.

¹²Ýoýakymyň baş ruhany bolan döwründe şu ruhanylar urugbaşylar bolupdylar: Seraýa urugyndan Meraýa, Ýermeýa urugyndan Hananýa, ¹³Ezra urugyndan Meşullam, Amarýa urugyndan Ýehohanan, ¹⁴Meliku urugyndan Ýonatan, Şebanýa urugyndan Ýusup, ¹⁵Harym urugyndan Adna, Meraýot urugyndan Helkaý, ¹⁶Ydo urugyndan Zakarýa, Gineton urugyndan Meşullam, ¹⁷Abyýa urugyndan Zikri, Minýamyn urugyndan we Mogadýa urugyndan Piltaý, ¹⁸Bilga urugyndan Şammuwa, Şemagýa urugyndan Ýonatan, ¹⁹Ýoýaryp urugyndan Matenaý, Ýedaýa urugyndan Uzy, ²⁰Sallaý urugyndan Kallaý, Amok urugyndan Eber, ²¹Hilkiýa urugyndan Haşabýa, Ýedaýa urugyndan Netanel.

Ruhany we lewi uruglarynyň ýazgysy

²²Bu ýazga Elýaşybyň, Ýoýadanyň, Ýohananyň we Ýaduwanyň döwründe lewi urugbaşylary girizildi. Şeýle hem Darýuş parsyň döwrüne çenli bolan ruhanylar ýazyldy. ²³Lewileriň urugbaşylary

taryň ýazgylaryna Elýaşybyň ogly Ýohananyň döwrüne çenli ýazylygydylar. ²⁴Lewiler baştutanlary Haşabýa, Şerebýa we Kadmyýeliň ogly Ýeşuwa bir tarapda, doganlary-da beýleki tarapda durup, Hudaýyň guly Dawudyň tabşyryşy ýaly, gezek-gezegine alkys okap, şükür edýärdiler. ²⁵Matanýa, Bakbukýa, Abadýa, Meşullam, Talmon we Akup ybadathana derwezeleriniň ýanyndaky ammarlary gorayan derwezebanlardy. ²⁶Bu adamlar Ýosadagyň agtygy Ýeşuwanyň ogly Ýoýakymyň hem-de häkim Nehemýanyň, şeýle-de ruhany, mürze Ezranyň döwründe ýaşadylar.

Iýerusalimiň diwary Hudaýa bagyş ediliýär

²⁷Iýerusalim diwary Hudaýa bagyş edilende, lewileri Iýerusalime getirjek bolup, ähli ýerlerden gözlediler. Lewiler şatlyk, şükürlerdir we aýdymmlar bilen kimwallar, arfalar we liralalar bilen Iýerusalim diwarynyň bagyş ediliş dabarasyny bellemek üçin gerekdi. ²⁸⁻²⁹Aýdymçylar Iýerusalimiň töweregindäki ýerlerden, netofalylaryň obalaryndan, şeýle hem Beýtgilgaldan, Geba we Azmawet etraplaryndan ýygandylar. Çünki aýdymçylar Iýerusalimiň töwereginde özlerine obalar gurupdylar. ³⁰Ruhanylar we lewiler özlerini tämizlänlerinden soň, halky, derwezeleri we diwary-da tämizlediler.

³¹Soňra men Ýahuda baştutanlaryny diwara çykardym. Dabaraly ýöriş edip, şükür edýän iki uly topary belledim. Olaryň biri diwaryň üsti bilen saga, Dökün derwezesine tarap gitdi. ³²Olaryň yzandan Hoşagýa we Ýahuda baştutanlarynyň ýarysy, ³³Azarýa, Ezra, Meşullam, ³⁴Ýahuda, Benýamin, Şemagýa we Ýermeýa gitdi. ³⁵Şeýle hem elleri surnaýly käbir

ruhany ogullary: Şemagýanyň agtygy, Ýonatanyň ogly Zakarýa. Onuň ata-babalaryna Asafyň urugyndan Matanýa, Mikaýa we Zakur degişlidir. ³⁶Onuň garyndaşlary: Şemagýa, Azarel, Milalaý, Gilalaý, Magaý, Netanel, Ýahuda we Hanany dagy ýörediler. Olaryň ellerinde Hudaýyň adamy Dawudyň saz gurallary bardy. Mürze Ezra hem olaryň öňünden gitdi. ³⁷Bulak derwezesiniň ýanynda öňlerindäki Dawut şäherine eltýän basgançaklardan diwaryň uçudyna çykdylar. Dawudyň köşgüniň üstünden gündogara tarap ýöräp, Suw derwezesine geldiler. ³⁸Şükür edýänleriň beýleki topary diwaryň üsti bilen ýöräp, çep tarapa gitdiler. Menem halkyň ýarysy bilen bularyň zyndadym. Biz Tamdyr diňiniň üsti bilen geçip, Giň diwara çenli ýöredik. ³⁹Efraýym derwezesiniň üstünden Köne derwezesine, Balyk derwezesine, Hananel diňine, Ýüzler diňine we Goýun derwezesine çenli gidip, Garawul derwezesine ýetip durduk. ⁴⁰Şükür edýänleriň iki topary Hudaýyň öýünde durdy. Men hem ýanymdaky baştutanlaryň ýarysy bilen durdum. ⁴¹⁻⁴²Meniň toparymda surnaý çalyň şu ruhanylar bardy: Elýakym, Magaseýa, Minýamyn, Mikaýa, Elýogeýnaý, Zakarýa, Hananýa; aýdymçylar: Magaseýa, Şemagýa, Elgazar, Uzy, Ýehohanan, Malkyýa, Eýlam we Ezer bardy. Aýdymçylar öz ýolbaşçylary Ýizrahýa bilen aýdym aýtdylar. ⁴³Şol gün olar köp gurbanlyklar berip şatlandylar. Çünki Hudaý olara uly şatlyk açilipdi. Aýallardyr çagalar-da şatlanylşyp, Iýerusalimiň şowhuny alyslardan eşidildi.

Ybadathana jogapkärçilikleri

⁴⁴Şol gün ybadathana üçin berilýän gatançlaryň, ilkinji miweleriň we ondan

birleriň saklanýan ammarlaryna gözegçiler goýuldy. Olar ruhanylar we lewiler üçin kanun tarapyndan galalaryň meýdanlaryna görä kesgitlenen paýlary ýygnamalydylar. Çünki ýahudalar ruhanylaryň we lewileriň hyzmatyndan hoşaldylar. ⁴⁵Olar aýdymçylar bilen derwezebanlaryň, Dawudyň we ogly Süleýmanyň tabşyrygyny berjaý edişleri ýaly, öz Hudaýynyň hyzmatyny edip, tämizlik işine seretdiler. ⁴⁶Çünki owaldan, Dawudyň we Asafyň günlerinde aýdymçylaryň ýolbaşçysy bardy. Hudaýa alkys we şükür aýdymlyry aýdylýardy. ⁴⁷Zerubabulyň we Nehemýanyň döwründe bütin ysraýyl halky aýdymçylara we derwezebanlara gündelik paý berýärdi. Şeýle hem ysraýyllar lewilere degişli paýy aýry goýýardylar. Lewiler hem Harunyň nesillerine degişli paýy aýry goýýardylar.

13-nji bap

Nehemýanyň soňky işleri

¹Şol gün olar halka Musanyň kitabyňy okap berdiler. Kitapdan: «Ammon ýa-da Mowap halky Hudaýyň halkyna asla goşulmaly däldir» diýen ýazgyny tapdylar. ²Çünki olar ysraýyl halkyny çörek we suw bilen garşylaman, gaýtam, olary näletlesin diýip, Bilgamy hakyna tutdular. Ýöne Hudaýymyz näleti ýalkaňşa öwürdi. ³Halk bu kanuny eşidip, keseki milletlerden bolanlaryň baryny Ysraýyldan bölüp aýyrdy.

⁴⁻⁵Mundan ozal Hudaýymyzyň öýüniň otaglaryna gözegçi bellenen we Tobyýanyň garyndaşy bolan ruhany Elýaşyp Tobyýa üçin giň bir otag taýynlan eken. Öň şol otagda galla sadakasyny, ýakymly ysly tütetgini, gap-gaçlary tabşyryk boýunça lewilere, aýdymçylara

we derwezebanlara berilýän gallanyň, şerabyň, ýagyň ondan birini hem-de ruhanylar üçin gatançlary saklaýan ekenler. ⁶⁻⁷Bu zatlar bolýan wagty men Iýerusalimde däldim, sebäbi Babyl patyşasy Artakserksiň otuz ikinji ýylynda men onuň ýanyna gitdim. Biraz wagt geçensoň, men patyşadan rugsat alyp, Iýerusalime dolandym. Gelibem, Elýaşybyň Hudaýyň öýüniň howlularynda Tobyýa üçin bir otag taýynlap, nädogry iş edendigini eşitdim. ⁸Muňa meniň gaty gaharym geldi. Tobyýanyň ähli öý goşlaryny otagdan çykaryp zyňdym. ⁹Soňra men buýruk berip, otaglary tämizletdim. Onsoň ybadathana gap-gaçlaryny, galla sadakasyny, ýakymly ysly tütetgini yzyna getirip goýdum.

¹⁰Men lewileriň paýlarynyň berilmändigini hem eşitdim. Şonuň üçinem ybadathanada hyzmat eden lewiler we aýdymçylar öz ekin meýdanlaryna giden ekenler. ¹¹Men baştutanlary ýazgaryp, olardan: «Näme üçin Hudaýyň öýi terk edilipdir?» diýip soradym. Onsoň men lewileri we aýdymçylary ýygnap, olary öňki wezipelerine goýdum. ¹²Soňra ähli ýahudalar ammarlara gallanyň, şerabyň, ýagyň ondan birini getirdiler. ¹³Ammarlara gözegçi edip, men Şelemýa ruhany, Sadok mürzäni, lewilerdenem Pedaýany belledim. Olaryň kömekçisi edip, Matanýanyň agtygy, Zakuryň ogly Hanany goýdum. Çünki bularyň hemmesi dogruçyl adamlar saýlylýardy. Indi olaryň borjy doganlarynyň hakyny paýlamakdy. ¹⁴Eý, Hudaýym, Seniň öýüň we onuň hyzmaty üçin eden oňat işlerimiň ählisini ýadyňa sal.

¹⁵Şol günler men Ýahudada käbir adamlaryň Sabat günü üzüm sykýandygyny, bugdaý desselerini getirip, eşeklerine ýükläp ýörendiklerini gördüm.

Şeýle hem olar Sabat günü şerap, üzüm, injir we her hili ýükleri Iýerusalime daşýardylar. Onsoň men olara Sabat günü hiç zat satmaly däldigini duýdurdym. ¹⁶Şäherde ýaşayan surlular hem balyk we dürli harytlar getirip, Sabat günü Iýerusalimdäki ýahuda halkyna satýardylar. ¹⁷⁻¹⁸Onsoň men Ýahudanyň beglerine käýäp, olara: «Sabat gününü harlap, bu edýän işiňiz näme? Siziň atalaryňyz hem şeýle etmänmidi? Ata-babalarymyzyň şeýle edenligi zerarly Hudaýymyz bu belalary biziň başymyza, bu şäheriň başyna getirmänmidi? Siz Sabat gününü harlamak bilen, Ysraýylyň üstünden has-da güýçli gazap inderýärsiňiz!» diýdim.

¹⁹Her Sabat gününüň önüsyrasy, agşam garaňky gatlyşyberende, men Iýerusalimiň derwezeleriniň ýapylmalydygyny tabşyrdym. Sabat geçýänçä, olar açylmasyn diýip buýruk berdim. Onsoň men Sabat günü içerik yük girizilmesin diýip, öz hyzmatkärlerimiň birnäçesini derwezede goýdum. ²⁰Şondan soň täjirler we dürli haryt satýanlar birki sapar gijäni Iýerusalimiň daşynda geçirdiler. ²¹Emma men olara: «Näme üçin gijäni diwaryň düýbünde geçirýärsiňiz? Eger ýene şeýle edäýseňiz, menden eýgilige garaşmaň!» diýip duýduruş berdim. Şondan soň olar Sabat günü gelmediler. ²²Soňra men lewilere özlerini tämizläp, mukaddes Sabat gününü tutmak üçin gelip, derwezeleri goramaklygy buýurdym. Eý, Hudaýym, meniň haýryma muny ýatlap, merhemetiň çäksizligine görä, meni

aman sakla! ²³Şol günler men aşdotly, ammonly we mowaply aýallara öýlenen ýahudylary-da gördüm. ²⁴Olaryň çagalarynyň ýary aşdot dilinde gepläp, ýahuda dilinde gepläp bilmeýärdiler, olar dürli halklaryň dillerinde gepleýärdiler. ²⁵Onsoň men olara käýedim, näletledim, käbirlerini urdum, saçlaryny ütdüm. Olara Hudaýyň adyndan ant çyrip, şeýle diýdim: «Gyzlaryňyzy olaryň ogullaryna bermäň, ogullaryňyza, özüňize olaryň gyzlaryny almaň!» ²⁶Ysraýyl patyşasy Süleýman şeýle aýallar zerarly günä etmedimi näme? Köp milletleriň arasynda onuň ýaly patyşa ýokdy. Ol Hudaýyň halanydy. Hudaý ony bütin Ysraýylyň üstünden patyşa etdi, emma keseki milletden bolan aýallar oňa günä etdirdiler. ²⁷Indi biz siziň hem keseki milletlerden aýal alyp, şeýle pislik edip, Hudaýymyza biwepalyk edýändiginiň barada eşitmelimi?»

²⁸Baş ruhany Elýaşybyň ogly Ýehoýadanyň ogullaryndan biri horonly Sanballatyň giýewsidi. Şonuň üçin men ony ýanymdan kowdum. ²⁹Eý, Hudaýym, olaryň bu etmişini unutma. Çünki olar ruhanlyga ysnat getirdiler, ruhanlaryň we lewileriň ähtini bozdular.

³⁰Şeýdip, men halky kesekileriň täsirinden sapladym. Ruhanylar bilen lewileriň wezipelerini paýlaşdyryp, hersiniň etmeli işlerini belledim. ³¹Men wagtynda odun bilen üpjün edilişini, ilkinji miweleriň getirilişini ýola goýdum. Eý, Hudaýym, meni ýagşylykda ýatla!

